

Štev. 1

V Ljubljani, v soboto, 1. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje
izvora Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in oprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Posrečeni nastopi osnih patrol v Sirti in Tuniziji

**Trije parniki s skupno 15.425 t.
potopljene na Atlantskem morju**

Italijansko uradno vojno poročilo št. 951 pravi:
V Sirtski pokrajini in v Tuniziji
posrečeni udarci osnih patrol, ki so dobile ujet-
nike in zajele vojne potrebe. Sunki motorizir-
anih oklepni nasprotnikov oddelkov v libijs-
ki Sahari so bili striji po takojšnjem nastopu
naše posadke v Gatrunu, v Fezzanu pa so
naše ozledniške jedinice živahno delovale.

Nemška letala so med napadom na neko leta-
lišče v Alžiru na tleh uničila nekaj strojev, ve-
liko drugih pa poškodovale. Nemški letalci so nad
Tunizijo vrh tega v boju zbili dve letali vrste
Boston. Pri vpadu v luko Bono so nemška leta-
la napadla nasprotnikov konvoj ter z velikimi
bombami zadela dve srednji trgovski ladji. Oba
parnika je mogoče imeti za izgubljena.

Na Atlantskem morju je naša podmor-
nica pod poveljstvom fregatnega kapitana Lian-
nazza 29. novembra potopila parnik »Argos« s 5500
tonami. Druga podmornica, ki ji poveljuje korvetni
kapitan Karl Fecia di Cossato je 21. in 26. decem-
bra potopila oborožena parnika »Queen City« in
»Dona Aurora« s skupno 9925 tonami.

V letu 1942. so nemške oborožene sile potopile za 8,940.000 ton trgovskega brodovja

**Sovjetski napadi ob Tereku, v Stalingradu in velikem kolenu Dona
spodleteli — Živahni spopadi v Libiji in Tuniziji — Letalski napad
na letališče pri Boni**

Hitlerjev glavni stan, 2. januarja. Nemško
vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole ura-
dno vojno poročilo:

Ob Tereku, v Stalingradu in v velikem Do-
novem kolenu so boljševiki nadaljevali svoje
neuspešne napade, ki so jih spet veljali krvave
izgube in 53 oklepnikov.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so
nemške čete po obrambi proti ponovnim na-
sprotnikovim napadom prešle v protinapad in
Sovjete vrgle iz raznih krajev in postojank ter
uničile 13 oklepnikov.

Južno od Ilmenskega jezera je nasprotnik
ponovil svoje napade in nastopal z velikim šte-
vilom oklepnikov. Vsi ti napadi so bili zavrnje-
ni, uničenih pa je bilo 8 oklepnikov.

Od 21. pa do 31. decembra so nemške edi-
nice na vzhodnem bojišču uničile, zajele ali
vrgle iz boja 742 sovjetskih oklepnikov.

V Libiji in Tuniziji živahni nastopi naspro-
tničkih in napadalnih oddelkov. V Tuniziji so
brza nemška bojna letala in lovci uničili šest
nasprotnih letal na letališču pri Boni. Druga
letala in dvoje trgovskih ladij je bilo poškodova-
nih severno od Bone. Strmoglavci so zadeli
železniške naprave ter premikajoče se nasprot-
ne čete. V noči na 1. januar je nemška pod-
mornica v Sredozemskem morju severno od
Cipra s dvema torpedoma potopila rušilca vrste
»Jervise«.

Včeraj so angleška letala metala zažigalne
bombe po raznih krajih v zahodni Nemčiji. Pre-
bivalstvo je imelo izgube. Eno večotorno na-
sprotno letalo je bilo sestreljeno. Angleži so
izgubili še drugo letalo nad obalami Rokavske-
ga preliva. — Nemška bojna letala so podnevi

Hitlerjeva dnevna zapoved nemški vojski za leto 1943

»Leto 1943 bo morda hudo, a ne
hujše od preteklih let, gotovo pa je eno: v tem boju ne bo nobene
poravnave«

Hitlerjev glavni stan, 2. januarja. S. Hitler je
nemškim oboroženim silam dal naslednjo dnev-
no zapoved:

»Vojaki! Tedaj ko sem vam poslal zadnji no-
voletni oklic, je naše bojišče na vzhodu zajela
zima, ki je v svoji strahoti bila enaka naravni
katastrofi. Koliko ste morali trpeti vi, vojaki z
vzhodnega bojišča, veste sami. Moje misli so v
nočeh brez spanja bile pri vas. Da se je posre-
žilo preprečiti napoleonski polom, ki so nam ga
hoteli zadati, je to zasluga vaše hrabrosti, vaše
sposobnosti, vaše zvestobe in vaše trdnosti. Vi,
o moji dragi bojevniki na vzhodu, ste v tej zimi
rešili Nemčijo in vso Evropo, z vami pa naši za-
vezniški vojaki, ki se z ramom ob rami bore z
nami.

Medtem ko ste vi vztrajno in zagrizeno vzdr-
žali v neskončnem boju zoper naravne sile in zoper
sovražnikovo zvižanost na evropskem vzhod-
nem bojišču, smo doma na žive in mrtve delali
za obnovitev boja spomlad.

V letu 1942 ste dosegli orjaške uspehe. Za-
sedeli ste bil Krim in očistili sovražnika. Odstra-
njeni so bili nevarni sovražnikovi vrtniki na šte-

vilnih točkah bojišča. Med bitko okoli Harkova
je bila odstranjena nevarnost na našem južnem
boku in sovražnik docela raztepen. Nova, preti-
rana ofenziva mu je vzela še tisto, kar mu je
ostalo od Ukrajine in od premogovnih ležišč v
donski kotlini. Na tem ogromnem prostoru, ki
sega prav do Volge, stojite zdaj vi z bokom ob
boku zavezniškimi narodi. Naj so in naj bodo te
bitke še tako hude in naj se včasih tudi morda
utegne zdeti, da se tehnična nagiba na sovražni-
kovo stran, konec koncev, in vi to veste bolje
od vseh, da bo zmaga le naša.

Medtem ko vi, o moji vojski z vzhodnega bo-
jišča, pridelate največ krvi ter z vami vsi moški
in ženske iz organizacij, ki vam pomagajo, moški
in ženske, ki morajo pogosto pograbit za puško,
je pa nemški vojak tudi na drugih bojiščih do-
cela izpolnil svojo dolžnost. Od norveškega severa
do španske meje pričakujejo nemške divizije so-
vražnikovega napada. Toda, če bo ta napad pri-
šel in kjer bo prišel, moramo domnevati le, da
bo spodletel. Naj pride do napada kjer koli in
kakor koli, vsi vemo, da bo odbit. Dieppe je v
nekaj kratkih urah pokazal Angležem, da privede
izkrcanje na evropski celinii samo do bliskovitega
uničenja.

Medtem ko so naši vojaki z našimi za-
vezniki zlasti v severni Afriki prestajali junaške
boje, so francoski izdajalski admirali prekršili pre-
mirje, prelomili slovesne obljube in častno besedo
tudi z ozirom na lastnega državnega poglavarja ter
skušali izročiti našim nasprotnikom francoski ko-
lonialni imperij, ki smo ga mi, zmagovalci, Fran-
ciji pustili. V malo dneh je po sporazumu z Du-
cejem zaseden še ostanek Francije, sredozemska
obala Francije organizirana za skupno obrambo,
francoska vojska in brodovje razoroženo, Tunis in
Bizerta zasedena. Tako smo zasedli postojanko, ki
je odločilnega pomena za vodstvo vojne v se-
verni Afriki.

Medtem ko vi, o moji vojski, trdno držite ta
bojišča, ki so tako daleč od Nemčije, varujete z
zavezniki vred ne samo Evropo, temveč svojo do-
movino, nemško državo. Kolikor storj naša mor-
narica, je edinstveno v zgodovini. Podmornice ter
površinske jedinice uničujejo toliko množice na-
sprotnikovega trgovskega in vojnega brodovja, da
ga nova izdelava niti približno ne more nadome-
stiti. Letalstvo izpolnjuje čudovite naloge, kakor
ste sami pričali. Vi vojaki iz vojske in SS, ki ste
odvisni naravnost od mene, pa ste hrabreni v
tem velikanskem boju, kakor ste bili prej. Vaša
hrabrost, vaša zvestoba, vaš čut za dolžnost, vaša
trdnost so temelj za končno zmago. Zlasti gre-
nadirji in lovci iz pehotnih ter oklepnih divizij
vojske in edine SS niste samo imeli največjih
izgub, temveč ste tudi dopolnili največja ju-
naštva.

Ko v zatečku novega leta sprejemamo trden
sklep, da se za nobeno ceno ne bomo umaknili
pred sovražnikom, temveč da se bomo celo bo-
rili, dokler ne bo odločilna zmaga naša, delamo
to zlasti v čast in spomin naših tovarišev, ki so
dozdaj žrtvovali življenje za to zmago. Delamo
pa to tudi z očmi, uprtimi na nemški narod, na
njegovo sedanjost in na njegovo bodočnost. V
številnih listih in javnih govorih je bilo poveda-
no, kaj mislijo stori naši sovražniki z našim
ljudstvom. Kaj bi sovražnik storil z nami, če bi
zmagal na vzhodu, veste sami. Kaj smo pa mi
sklenili stori z našimi sovražniki, bodo zvedeli
sami in čutili na lastni koži.

Medtem ko se spominjamo vojakov, ki so pa-
dli na bojiščih, se spominjamo tudi hrabrosti do-
movine. Ta ni nevredna svojih vojakov. Vsi na-
sprotnikovi poskusi, njegovi blazni napadi na že-
ne in otroke, na starinske spomenike in na mir-
ne stanovanske hiše niso omajali nemškega na-
roda. Nasprotno, napolnili so ga s tistim sovra-
štvom, ki je potrebno, da se tak boj nadaljuje z
upanjem na uspeh. Mi tega sovražstva nismo po-
znali, zlasti ne z ozirom na naše zahodne sovra-
znike. Nismo zahtevali od njih nič, kar bi jih bilo
lahko zadelo ali žalilo. Nismo zahtevali nič ti-

stega, kar je njihovo. Naša želja je bila živeti v
priateljstvu z njimi. Ko sta nam Anglija in Fran-
cija napovedali vojno, so se naši vojaki junaško
borili, pa vendar se sovražstvo ni polastilo nem-
škega naroda. Ruševine naših starih stolnic, naših
številnih mrtvih in ranjenih, žena in otrok, na-
črtani napadi na naše bolnišnice itd. pa so spre-
menili čustvovanje nemškega naroda. G. Roose-
velt in G. Churchill sta Nemčijo naučila sovražiti.

Danes nemško ljudstvo na poljih in po me-
stih zagrizeno dela v enem samem trdnem skle-
pu, namreč, da se mora ta vojna končati tako,
da bo bližnja stoletja to vzelo sovražnikom
Nemčije voljo za še kateri napad. In narodi, ki
so zvezali svojo usodo z usodo Nemčije, tudi
stojte pred istim vprašanjem o življenju in
smrti. Jaj Evropi, če naj bi judovski bogataška
zarota uspela! Evropa bi bila za zmeraj izgub-
ljena! Toda v njej je naša domovina, za katero
se borite vi, o moji vojski.

Leto 1943 bo morda hudo, toda zadržno ne
bo hujše od preteklih let. A če nam je Gospod
daj moč, da smo premagali zimo leta 1941 in
1942, bomo mogli premagati tudi to zimo, ki se
je začela, in druge prihodnje mesece.

Eno pa je gotovo: v tem boju ne bo nikdar
poravnave. Evropa in ostali svet ne potrebujejo
položaja, v katerem bi se judovski bogataška
hijene vsakih 20 ali 25 let moge znova razdi-
vati zoper novi, mirni in zlasti socialni svet,
temveč potrebujejo dolge dobe miru in nemo-
tenega razvoja. Zlasti za Nemčijo so potrebni
pogoji, da se razvije narodno-socialistična ljud-
ska skupnost, ki je zunanji svet ne bo več
ogražal. Če bosta Nemčija in ostala Evropa hkrati
imeli na razpolago svoj življenjski prostor
ter temelje za zanesljivo prehrano in preskrbo
s tistimi surovinami, brez katerih danes ni mo-
gote misliti na človeško omiko, tedaj vaše trp-
ljenje, moji vojaki, ne bo zastoj, tedaj bodo
mladi rodovi romali na grobove naših padlih
tovarišev, da se jim zahvalijo za prestane žrtve.

Ker se borimo za te cilje, življenje in svo-
bodo našega ljudstva, ne pa za zlato ali za
trgovske posle, mislimo, da se lahko še enkrat
obrnemo h Gospodu in ga prosimo, naj nam
tudi v prihodnjem letu nakloni zmago, kakor
jo je preteklih letih.

V glavnem stanu, 1. januarja 1943.

Adolf Hitler.

Novoletni radijski oklic Italijanski vojski v Grčiji

Atene, 2. jan. s. General Geloso, vrhovni po-
veljnik italijanskih sil v Grčiji, je poslal četam
navdušeno radijsko sporočilo, v katerem med dru-
gim pravi:

»V strnjenih vrstah, z dvignjenimi zastavami
in orožjem, s pogledi in sredi vedno bolj naperje-
nimi proti cilju pozdravljamo v letu, ki umira, in
v letu, ki vstaja, zaton in obnovev istega edinega,
najvišjega gesla domovine: Vzdržati in boriti se,
boriti se in vzdržati, dokler ne bomo zabili in
potolki sovražnikove moči in ošabnosti do končne
zmage.

General Geloso je končal z gorečimi voščili
Italiji, Kralju in Cesarju, Duceju ter junaškim
nemškim in japonskim tovarišem.

Seja ministrskega odbora za preskrbo in cene

Rim, 2. januarja. s. Včeraj popoldne se je pod
predsedstvom Duceja sestel medministrski odbor
za vzporeditev preskrbe razdeljevanja in cen. Seja
je bila ob 19 prekinjena in se bo nadaljevala dan-
es ob 17.

Smrtna kazen za poverebe z živilskimi nakaznicami na Dunaju

Berlin, 2. jan. s. Ravnatelj preskrbovalnega
urada na Dunaju in neka njegova uradnica sta
izkoristila svoj službeni položaj ter si izstavila
veliko število nakaznic na izmisleni imena. Tako
sta si nabrala velike količine živil. Po-
sebno sodišče na Dunaju je oba obsodilo na
smrt.

Vesti 2. januarja

Po popolnem razkroju francoskega imperija se
zdaj tudi angleški imperij bliža popolnemu
razkrojanju in pogubi. Angleži so izgubili
Hongkong, Malajo, Birmanijo in Singapoor.
Vrh tega se jim je odrgala Avstralija. Zdr-
ružene države pa prežijo na vsako pri-
liko, da angleškemu cesarstvu ugrabijo kos
za kosom, piše nemški list »Abend Zeitung«.

Ni prav, da govorimo o evropski trdnjavi, pravi
pisec zanimivega članka v »Münchener
Neueste Nachrichten«. Mi nismo samo trdn-
javi, mi smo celina. Notranji red bo za
vedno odpravil vsa nesoglasja ter strnil vse
majhne narode v veliko silo, ki ji je zma-
ga zagotovljena.

Predsednik finske republike Rytty je za novo
leto objavil poslanico, v kateri se je spom-
nil vseh velikih žrtv in naporov finskih
vojakov ter se posebej poklonil velikemu
delu, ki so ga v teh težkih časih opravili
delavci in poljedelci.

Po Giraudovem povelju so v Severni Afriki za-
prli še 12 oseb, ki naj bi bile v zvezi z
Darlanovim umorom. Ta vest je vzbudila
veliko pozornost po vsem svetu.

Turški zunanji minister je govoril pred sku-
pino ljudske stranke o zadnjih mednarodnih
dogodkih, ki so se odigrali v zadnjih 15 dneh.

Vojna morala Italije navzlic vsemu tudi v novem letu nedotaknjena

Rim, 2. jan. s. Švedski list »Dagens Nyheter«
objavlja dolg dopis svojega dopisnika iz Rima in
v njem poudarja, da se morala italijanskega nara-
da zaradi grozeče nevarnosti letalskih napadov še
utrjuje. Italijanska uradna poročila so kratko-
besedna, pravi dopisnik. Govore o ogromni škodi,
o pomembni škodi in navajajo število mrtvih in
ranjenih. Toda obvestila, ki jih človek dobi od lju-
di, izpopolnjujejo tisto, kar so povedala še uradna
poročila. Prijatelji iz Torina, Genove, Napolija in
Palerma pišejo ali pa pripovedujejo o učinku bom-
bardiranja in to se razširja po vseh krajih. Pripo-
vedovanja potnikov si dostikrat nasprotujejo, kajti
sleheral človek po svoje gleda na dogodke. Prava
senzacija pa je, da se trenutno v Italijanih dogaja
zanimiv duhovni preobrat. Pred dnevi, pravi dopis-
nik, sem se srečal z nekim neapeljskim profesor-
jem, ki je prišel v Rim. Ta mož je na primer go-
voril o položaju svojega mesta precej kritično. Pač
pa se je iz njegovih besed nedvoumno razbralo, da
bombni napadi na Neapel niso storili nič drugega,
kakor da so prebivalstvo še bolj ojeklenili. Izo-
stale tudi niso manifestacije sovražstva do nasprot-
nika.

Tudi drugi švedski list »Svenska Dagbladet«
je objavil članek svojega rimskega dopisnika z dne
29. decembra. V njem pravi, da vsopa Italija v
leto 1943. s čisto zavestjo, da bo novo leto hudo in
da bo zahtevalo največjo mero naporov in žrtv,
toda obenem tudi s trdnim prepričanjem, da bo to
leto odločilno za zgodovino. Od tod izvira trdna vo-
lja, da se napno vse vojne sile. Moderna vojna —
nadaljuje dopisnik — je segla prav do osrčja Ita-
lije. Italijansko ljudstvo je izkušnjo prestalo. Na-
vzlic bombam in razrušenjem, navzlic bolečin
sprito izgube prostranih afriških predelov, kjer je
Italija zaorala globoke brazde, pa je italijanska
morala še nedotaknjena. Razprave o položaju ka-
žejo svedeti vpliv narodne propagande, toda imajo
v vsem smislu proste in svobodne bržike. To je
jasen dokaz za prepričanje ljudstva, da gre v se-
dajnji vojni za življenje in smrt naroda za vsa bli-
žnja stoletja. Nekateri tuje informacije o ljubnem

stanju italijanskega ljudstva zblede spričo te da-
našnje stvarnosti. Članek razlaga nato učinkovito
delo, ki ga je izpeljal fašizem.

Dnevno povelje nemškega vrhovnega poveljnika letalskih sil

Berlin, 2. jan. s. Maršal Göring je za novo
leto 1943. izdal letalskim oddelkom naslednje
dnevno povelje:

»Vojaki letalske sile, moji tovariši! Stojimo
ob začetku novega leta z isto gotovostjo zmage ka-
kor prvi dan te velike borbe za svobodo in veli-
čino nemškega rajha.

Tisti, ki je vztrajal v Narviku, iztrgal sovra-
žniku Kreto in pogladi boljševiške sile od spodnje
Volge in s Kavkaza, bo zmagal tudi v zadnji bitki.

Vi, moji tovariši, ste se v velikih in hudih
dneh preteklega leta v borbah v zraku in na zem-
lji ob vsakem času in na slehernem bojišču izka-
zali s čudovitim pogumom in kar največjim duhom
vdanosti. Zato se vam jaz, kot vaš najvišji povelj-
nik in kot glasnik domovine v ponosu in z ginja-
nostjo zahvaljujem. Moja zahvala gre tudi vsem
vojakom letalskih sil, ki niso imeli sreče, da bi
preizkusili svoje moči proti sovražniku, marveč
prav na tistem opravljajo svojo dolžnost na drugih
mestih in se še urijo. Kaj bodočnost danes skriva,
še ne vemo. Ena stvar pa je gotova: naposled bo
sila nemškega in zavezniškega meča zagospodarila
nad vsako usodo ter odprla našim ljudstvom lepši
svet. V duhu padlih junakov prisegamo, da se bo-
mo borili do poslednjega diha za našo večno Nemi-
čijo. Ob začetku novega leta pozdravljamo s to
sveto obljubo sestave, naša veličastna znamenja
zmage. Naj živi Adolf Hitler, naš vodnik! Göring,
maršal velikega nemškega rajha in vrhovni po-
veljnik nemških letalskih sil.

Berlin, 2. januarja. s. Vrhovni poveljnik nem-
ške mornarice, veliki admiral Raeder, je nemški
vojni mornarci ob priliki novega leta poslal na-
slednje sporočilo:

»Veliko in trdo leto v nemški zgodovini je pri-
kraj. Ali bo naslednje leto še trše? Novo leto
nas mora najti pripravljene za nova dejanja, z
duhom obrnjenim k izgledu naših padlih tovarišev.
Danes gledamo na veličastne dosežene zmage. Na-
ša največja dolžnost je, da k tem zmagam pridru-
žimo nove in še večje. Führer nam je pokazal pot
iz globokega prepada do novega preroda. Z isto
verjetnostjo, pogumom in gotovostjo mu danes
sledimo na poti do zmage, ki jo hočemo doseči kot
hrabri vojaki. Naj živi naš Führer!

Roosevelt se tolaži s podpis

Rim, 2. jan. s. Roosevelt je podal nasled-
njo izjavo: »Pred letom dni je 26 narodov po-
pisalo izjavo zavezniških narodov v Washing-
tonu. Svetovni položaj je bil tedaj zares zelo
težak. Vendar pa so se ti narodi združili v
znamenju občega ideala, ki ga je najavila at-
lantska karta. Podpisali so dokazilo vere, po
katerem se bo treba boriti proti slehernemu
vojaškemu nasilju, kršenju pogodb in prera-
čunanemu zverinstvu z vsemi sredstvi in z vsi
silo vseh teh narodov. Poslej je k tej zvezi
pristopilo še troje drugih narodov.«

Človeška in božja bilanca v letu 1942

Besede ljubljanskega škofa ob zatonu starega leta.

Ljubljana, 2. januarja.

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je imel v četrtek, na Silvestrovo, v stolnici govor, iz katerega posnemamo nekaj misli:

Bilance ob koncu tega leta bodo večinoma neugodne, nekatere prav porazne. Bilanca naše škofije je, človeško gledano, nadvse žalostna. Letos bomo govorili o ubitih, ki so padli zaradi lastne krivde.

Strahotna bilanca? In krivda? Kje je, kdo jo nosi? Neposredne krivce ali bolj izvrševalce lahko vemo. A če globlje preiskujemo, kje je prav za prav zadnja krivda, kdo jo nosi? Mnogi očitajo Cerkev, da je kriva, da nosi odgovornost papež, škof, duhovniki — češ nič ne naredijo, podpirajo tiste, ki krivice delajo, stiskajo in uničujejo — saj moramo ob tem vero zgubiti, Cerkev hrbet obrniti.

Taki očitki v zgodovini niso nobena novost. Vsi taki, ki se za nauke in opomine Cerkev deset- in desettletja niso nič zmenili, iščejo krivdo v Cerkev, ker jih ni zavarovala pred krivicami, katerih so sami krivci prav zaradi tega, ker Cerkev niso poslušali. Če je Cerkev prej kaj rekla, so ji očitili, da se vmešava v zadeve, ki ji niso ne brigajo — zdaj, ko jih je zadela posledica neposlušnosti, očitajo, da se premalo vmešava.

Vendar pogledimo nekoliko globlje, kje je krivda. Ko sem razmišljal o naši žalostni letošnji bilanci, se mi je vrnila misel na neko drugo bilanco, ki smo jo mogli brati pred nekaj leti — bilanco, ki jo sestavljajo zdravniki. In je mnogo strahotnejša kot letošnja — pa je šel ves narod mimo nje, da se niti za trenutek ni ustavil, ni zamislil. To je bila bilanca umorov nekočanih v enem letu. Strošna številka: 20.000 primerov, ki se dajo bolj ali manj točno ugotoviti, najmanj 10.000 primerov pa se prištetih, ki se ugotoviti niso dali. Torej najmanj 30.000 umorov letno! In vsako leto je bilo huje — število teh žrtev večje, 600.000 umorov v 20 letih, ki jih je narod v miru preživel.

Sto razlogov so ljudje imeli, da so te umore zagovarjali, opravičevali in jih naravnost slavili kot najpomembnejšo pridobitev modernega časa, kot znak visokega razvoja človeštva, ki zna celo rojstva racionalizirati. In vendar je vsak teh umorov vnebovpijoč greh, ki kakor kri nedolžnega Abela vpije k Bogu po maščevanju! Greh, večji kot kateri koli umor v tem letu, ker je umor najnedolžnejšega bitja, ki ga je Stvarnik skril v varno skrivališče pod materino srce, v katerem je vzgal silno ljubezen do skrivnostnega sadu, ki v materi zori dotlej, da je sposoben za samostojno življenje.

Predragi v Gospodu! Pomislimo: Kaj pa, če bo Bog maščeval nad našim narodom vsa ta uničena življenja, vse te umore nerojenih? Kaj pa, če bo njegova povračevalna pravičnost zahtevala življenje za življenje? Ali nam bi delal krivico? Kdo bi si upal trditi, da Bog krivično kaznuje v tem primeru? — In če bo božja pravičnost storila svoje — kaj nas tedaj še čaka! Pomislite: 30.000 tisoč umorov najnedolžnejših letno — kako strahotna je bila bilanca v prejšnjih letih miru! In to deset — dvajset let! Kakšne strahotne izgube so to bile za naš mali narod? Kaj je proti tej označeni številki 10, ali 15 tisoč letošnjih izgub, so to bile za naš mali narod?

In kaj je tu šiba v primeri tolikih — sto-tisočev vnebovpijočih grehov! In se še najdejo med nami ljudje, ki pravijo, da so vero izgubili, da ne bodo več molili, hodili v cerkev! Da, če bi Bog molčal na vse te vnebovpijoče umore preteklih stoletij in bi se njegova pravičnost ne izkazala — vsaj deloma — potem bi mogli začeti dvomiti o Bogu. Zdaj pa ne, to kar doživljamo, nas še bolj utrjuje v veri v Boga, neskončno pravičnega, kateremu ne uide nobena krivda, noben greh in prej ali slej vsakega krivca v roke dobi.

Ce pa pogledamo — kolikor je mogoče — v božjo bilanco letošnjega leta, vidimo pa čisto drugo sliko: manj žalostno, naravnost tolažilno.

Ce so tisti, ki so nasilne smrti umrli v tem letu, znali svojo smrt izrabiti v zadoščenje za svoje grehe, če so se skesali, vdali v božje roke in smrt prejeli kakor desni razbojnik na križu niso končno in večno pozabljeni, kar moremo tudi mi nekoliko vedeti. Torej tudi letos Tebe Boga hvalimo!

Se drugo stran letošnje bilance pogledimo: Morda že več stoletij nismo toliko molili — po-božnost prvih petkov smo končali — in še zdaj ji zvesti ostali. Res, presv. Srcu Jezusovemu smo po močeh dajali zadoščenje zase in za ves narod. Molitev rožnega venca — zlasti po družinah — se je obnovila, vzljubili smo to molitev znova, želja fatimske Marije nam je za to močna vzpodbuda.

Smisel za pokoro se je med nami udomačil. Zopet začenjamo spoznavati velik pomen pokore, da se je ne strašimo, ampak nam je kar ljub gost se, zlasti da pomanjkanje tega in onega izrabimo v duhu pokore, zase in za druge.

Vabilo k pobožnosti peterih prvih sobot, je našlo mogočen odmev v Vaših srcih in upam, da bomo tudi dobro pripravljani na posvetitev brez-madežnemu Srcu Marijinemu, če nam to Bog do-živi da.

Vse to je tako lepo, vsebuje toliko milosti, da imamo vzrokov dovolj, tudi letos se z vsem srcem Bogu zahvaliti — ob sklepu leta.

Ali smo že zadosti naredili? Ali smemo zdaj že pričakovati takojšnje rešenje vsega, kar nas tare in tlači?

Mislím, da še ne! Kako to da ne?

1. Prvič, ker je še preveč greha med nami. So duše, ki jim vse trpljenje tega leta ni odprlo oči ne omečalo srca. Zagrizle so se v trpko brez-boštvo, izhod iz tegob in boljše bodočnost pričakujejo od družbe, ki bo brez vere, brez Boga.

So ljudje, ki z neko trmasto zlovoljnostjo na-lasč grešijo in z novimi grehi skušajo ubiti v sebi glas vesti, ki se še tupačam oglašja. So ljudje, ki so ob vseh preizkušnjah, s katerimi nas Bog opo-minja in k sebi vabi, še vedno povsem nebržni, indiferentni za božje postave in božje resnice — kakor da za nje niso dane, kakor da jih Bog ni ustvaril, da Njemu služijo in se tako zveličajo. So ljudje, ki v veri omahujejo, dvomijo, Bogu za-merjajo, ker drugače vodi svet, kakor pa si sami zamišljajo. — Otrok, ki s svojo majhno pestjo po mamici bije, ko ga zaslužno kaznuje, da bi ga več-jeja zla obvarovala.

Tako je pri nas — ko nam je vendar Bog toliko milosti naklonil, toliko dobrot skazoval ves čas, tudi letos navzlic naši nespametnosti in naši nevhvalečnosti. Če na Ljubljano mislim, mi prihaja na misel Gospodove besede, ki jih je govoril na račun nevhvaležnih med svoje domovine. Bran-im se te misli, pa se mi vedno znova vasiluje, ker me je teh besed groza: »Gorje ti, Korozain, gorje ti Besraida! Zakaj če bi se bilo v Tiru in Sidonu godilo, kar se je v vama, bi bila zdavnaj sedela v rasevini in pepelu in se spokorila. Vendar Tiri in Sidonu bo na sodbi lažje ko vama. In ti, Kafarnaum, do neba povzdignjen, do pekla se boš po-greznil (Sk 10, 13. 14).

2. Ni še zadosti molitve, in pokore, ker je treba še kesanja za preteklost in spreobrnjenja za bodočnost. Lucija — bivša fatimska pastirica — je lani napisala na povelje škofa še razne doslej ne-poznane strani videnj. Med drugim pravi: »Za-go-tavljam, da molitve in pokore, ki so se vršile na Portugalskem še niso potolažile božje pravičnosti, ker jih ni spremljalo kesanje in poboljšanje.« (Gli occhi che videro la Madonna 85.)

Ce tam na Portugalskem premalo, koliko manj je to, kar smo mi doslej storili, zlasti poboljšanja še ni takšnega, kakršnega Bog zahteva.

Več, več je treba, bolj odkrito in bolj resno. Ne smemo predrzno zaupati — ker Bog ni avto-mat: če to moliš, pa boš dobil, boš rešen. Bog zahteva spremembo mišljenja in obrnitev življa po njegovih zapovedih. Če to storimo, smemo za-upati (sic!) ne, da se bo nam vse v dobro obrnilo v končno večno dobro.

Prositi hočemo brezmadežno Srcu Marijino, da nam posreduje milost resničnega kesanja in pra-vega poboljšanja. S tem sklepom začnimo novo leto, staro pa zaključimo s ponižno zahvalo. Amen.

EIAR — Radio Ljubljana

Sobota, 2. januarja. 13. Napoved časa — Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Otoroženih sil v slovenščini — 13.17 Lahka glasba od včeraj in danes — orkester vodi dirigent Petralia — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Glasba za godalni orkester — 14.45 Simfonična glasba — 15. Poročila v slovenščini — 15.15 Pokrajinski vestnik — 17. Napoved časa — Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Nove plošče Cetra — 17.55 Gospodinsko predavanje v slovenščini — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Lahka glasba — 20. Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov — Poročila v slovenščini — 20.45 Filmska glasba — 21.40 Skupino madrigalistov »Città di Milano« vodi dirigent Castellazzi — 22. Lahko glasbo vodi dirigent Petralia — V odmoru: Predavanje v slovenščini — 22.45 Poročila v italijanski.

Kakor poročajo španska športna poročila je bil španski prvak v težki boksarski skupini Bueno zdaj povabljen na Švedsko, kjer bi naj nastopil v švedski prestolnici. Pomeril naj bi se s švedskim državnim prvakom in tudi v boksarskem svetu zelo znanim boksarjem Olleom Tandbergom. Bueno je v dobri formi, saj je pred nedavnim odpravil tudi znanega italijanskega prvaka Musino. Bueno naj bi boksal 15. januarja. Nadalje vedo povedati poročila tudi to, da se bo Bueno na povratku do-mov ustavil še v Berlinu, kjer se mu bo postavil v ringu po robu znani nemški boksar Seidler, ki je letošnje leto dosegel že nekaj prav lepih zmag.

Današnji številki našega lista so priložene položnice!

Vljudno prosimo cenj. naročnike, da se jih blagovolijo čim prej po-služiti!

Uprava »Slov. doma«

Prof. Anton Oven — umorjen

Pred meseci smo poročali, da so partizani v Beli krajini odpeljali v gozd tudi prof. A. Ovna, za katerim je pozneje sled izginila. Zdaj pa je prišlo sporočilo od vsake straže v Semlju, da so našli njegovo truplo na Brezovi rebri. Z doma so ga odvedli partizani 15. maja, ubili pa 19. maja. Šele zdaj, pred božičnimi prazniki, so našli nje-govo truplo in ga pokopali v Semlju. Na truplu so odkrili znake strahovitega mučenja in zdrav-niška komisija je ugotovila sledeče: obe nogi in obe roki je imel zlomljeni, desno roko celo dva-krat, dalje je imel zlomljeno hrbtnico ter razbito levo strano roko. Del leve noge je bil zgrizen od lisic, ker je bilo truplo površno zagrebano.

Prof. Oven je bil agilen, idealen slovenski kulturni delavec. Nikdar ni nikjer ni iskal se-bičnih ciljev, temveč le koristi naroda in ljudstva. Bil je živahen, vedre narave, do vsakogar dobro-dušen in priazen, a v delu nesebičen in žilav. Sovražstva ni poznal; nasprotno, njegovo toplo srce je bilo za vsakogar, kdor je bil pošten in narodu zvest. Svojim dijakom pa je bil ljubezniv svetovalec in pravi tovariš. Ti ga bodo močno po-grešali.

In tega človeka so partizani ubili! Vprašamo: čemu? Kaj jim je storil? Kaj bi vprašali, čemu, saj so ravno poštene, idealne ljudi komunistom napoli, prav take hočejo iztrebiti iz našega na-roda. A jih ne bodo, kajti vprav njegova muč-niška smrt daje ljudem nove pobude za še večjo vztrajnost v borbi. — Vse zdravo se bo še obramba naroda, tam pa strup in sovražstvo. Kdo bo močnejši? Ti, za katerimi stoji strnjeno slo-vensko ljudstvo, ali oni, ki jih čedi človeška in-terracionalna?

Mučenež Oven, počivaj mirno v svoji dobri slovenski zemlji, ki si jo tolikanj ljubili!

Visoki komisar na obisku v vojaški bolnišnici

Razdelitev daril ranjenecem

Ljubljana, 31. decembra.

Včeraj popoldne je Visoki komisar v spre-mstvu soproge obiskal vojaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli ravnatelj in zdravniki.

Ekse. Grazioli je obiskal ranjence, med te-mi tudi člane prostovoljne protikomunistične milice, se zanimal za vojaške nastope, katerih so se udeležili, za njihovo zdravstveno stanje in za njihove družine.

Potem se je pogovarjal z drugimi številni-mi bolniki, želeč jim vse najboljšše.

Ranjencem in bolnikom so bila razdeljena darila in nagrade.

Visokega komisarja so sprejeli z izrazi za-hvale in vere v Duceja.

Preden je zapustil bolnišnico, je Visoki ko-misar izrazil svojo zahvalo in pohvalo ravnat-elju in zdravnikom.

Zadnji dan razstave v Jakopičevem paviljonu bo neprekinjeno jutri, v nedeljo 3. januarja. Za raz-ključek bo ob 11 dopokline vodil na razstavi slikar prof. Stane Kregar.

Izšla je nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Dom med goricami

izvrsno delo mladega haloškega pisatelja

Jožeta Krivca

V teh vsebinsko in oblikovno dovršenih zbirnih novelah in črticah nam nazorno rše haloški sin, trpljenje in življenje svojih rojakov, pesem in krasote vinskih gor. Knjigi so do dane lepe ilustracije, kakor n. pr. procesija na Pujski gori, vinčarjeva selitev itd., delo umetnika Fra ceta M. beliča. Dobičite jo na vseh knjigarnah in trafikah. Darujte jo zlasti prijateljem in znancem za Novo leto!



Prodotti chimici sintetici - Prepa-rati biologici - Specialità medici-nali - Prodotti d'uso radiologico - Soluzioni sterili per iniezioni - Prodotti chimici per laboratori scientifici, per cliniche e per uso analitico - Prodotti chimici d'uso industriale

Sintetici chimici prodotti - Bio-loški preparati - Zdravilne speci-alitete - Prodotti za radiologia - Sterilizzate soluzioni per iniezione - Kemično čisto proizvodi za znanstvene laboratorije klinike in analize - Kemični proizvodi za orabo v industriji

CARLO ERBA S.A. MILANO

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač



Kriminalni roman

»Gospodična,« je čisto mirno dejal lince, »mi ne smemo pripisovati kakšne posebne važnosti sanjarijam uboge lady Mae: Vi veste, da je bila duševno preobremenjena. Povejte mi rajši, če niste morda snoči komu pravi-li tiste zgodbe o strahu gospe Dru-ckerjeve na zidu v parku.«

Bella ga je nekaj časa začudeno gledala, nato pa odgovorila:

»Omenila sem to snoči pri večerji. Stvar me je vse popoldne vznemirjala, odkritosrečno povem, začutila sem potrebo, da komu to povem.«

»Je kdo kaj pripomnil k temu?«

»Le stric mi je rekel, da bi bilo dobro, če ne bi izgubljala preveč časa za lady Mae. In da je ona, strahotno črno-vela. Gospod Pardee je bil istega mnenja, kakor stric, vendar pa je v svoji dobrosrčnosti vprašal, če ne bi bilo morda le mogoče lady Mae na kak način pomagati.«

»Kaj pa gospod Arnesson?«

»Eh, Sigurd nikdar nobene stvari ne vzame resno. Smejal se je svojim besedam, kakor da bi šlo za kakšno šalo. Pripomnil pa je, da bi bilo res škoda, če bi Drucker padel z zidu,«

preden bi končal s proučevanjem ti-ste svoje znanstvene teorije.«

»Ali vam je znano, če je gospod Arnesson zdaj doma?« je vprašal Vance.

»Ne vem. Mislim, da se pred kosilom ne bo vrnil z vseučilišča. Če ho-čete iti k nam domov, lahko govorite s stricem. Jaz ostanem tu, da spravim hišo malo v red.«

Cez nekaj minut smo odšli zaslišat profesorja Dillarda, ki je bil v knjiž-nici.

XIX. poglavje.

Rdeča beležnica.

Sobota, 16. aprila, opoldne.

Ko nas je profesor zagledal, ni mo-gel skriti svojega vznemirjenja in ne-zadovoljstva nad našim prihodom.

»Vedel sem, da boste prišli, Mark-ham,« je dejal naglo, še preden je kdo od nas spregovoril. »Nima pomena, da bi preveč modrovali. Druckerjeve smrti ni treba pripisovati nesrečnemu naključju. Priznam, da svoj čas nisem verjel fantastičnim govoricam, ki so se razširile o Robinovi in Sprigovi smrti. Ta tretji zločin izključuje vsak dvom. Priznati moram ne samo to, da j

52

je med vsemi tremi umori neka zveza, temveč, da so tudi plod ene in iste po-bude.«

»Takšnih misli smo tudi mi,« je od-govoril Markham, ki je sedel nasproti profesorju. »Uganka, ki smo se pred njo znašli, je strašna. Ali veste, da je snoči umrla tudi gospa Druckerjeva za srčno kapjo, in sicer skoraj isto-časno, kakor je bil umorjen njen sin?«

Videti je bilo, da se je profesor za trenutek zamislil.

»Ce moram že izraziti svoje mne-nje,« je dejal končno, »bi vam pove-dal, da je smrt uboge gospe prišla ka-kor po nekakšni božji previdnosti. Res je boljše, da gospa ni preživela svoje-ga sina...« Dvignil je glavo in pogle-dal Markhama naravnost v obraz. »S čim sem vam lahko na uslugo?«

»Zelo verjetno ste bili vi razen mo-ričca zadnji, ki je videl Druckerja še živega. Ali nam lahko poveste vse, kar vam je znanega?«

Profesor je prikimal.

Drucker je prišel k nam po ve-čerji, okrog osmih. Ko je tu naletel na Pardeja, ki je pri nas večerjal, se je zdelo, da je bil nekam slabe volje, nekoliko tudi po krivdi gospoda Arnessona, ki ga je prijel v roke zaradi njegove sitnosti... Ko mi je Drucker povedal, da je prišel k meni z name-nom, da bi govorila o nekem važnem vprašanju iz fizike, sem predlagal, da bi šla v park na sprehod.«

»Na sprehod, ki ni trajal dolgo,« je pripomnil Markham.

»Da, res je bil bolj kratek. Prišla

sva peš do tistega mesta, kjer je Dru-cker, kolikor mi je znano, malo po-zneje postal žrtev zločinske roke. Tam sva se ustavila približno za pol ure, nakar je prišel za nama Pardee ter se ustavil, da bi se z nama razgovarjal. A Drucker je bil tako kratek v svojih odgovorih, da se je Pardeju zazdelo, da bo bolje, če naju pustj sama in ee vrne. Ko sva bila z Druckerjem spet sama, sem predlagal, da bi se povrnila k najini prejšnji razgovoru. Toda Dru-cker, ki je bil videti zelo razburjen in nesposoben za kakšno temeljito raz-pravljanje, celo meni tu pa tam ni prizanesel s kakšno ježno opazko. Le-gla je rahla megla in že me je začelo trgati po nogah. Takoj sem prekinil razgovor, pozdravil Druckerja, ga pu-stil samega ter se vrnil domov.«

»Ste o dogodku Arnessonu kaj po-vedali?«

»Ne, ker ga nisem našel, ko sem se vrnil domov. Mislim, da je bil že v po-stelji.«

Ko smo se kmalu nato že poslav-ljali, je Vance vprašal, kakor da mu je slučajno prišlo na misel: »Ali vam je znano, kje je navadno ključ od železnih mrežastih vrat, skozi katera je prehod med obema hišama?«

»Nikdar nisem tega spraševal,« je odvrnil profesor, če kar nekam ostro. Nato pa je spet nadaljeval z mirnim glasom: »Spominjam ee, da sem ga vi-del obobenega na žebelj pri vratih dvorane za sestanke.«

Kmalu nato smo že bili pri Par-deju. Sprejel nas je hladno in ostal pri oknu še potem, ko smo že vsi se-

deli. Očitno je bilo, da Vanceja nič kaj rad ne vidi.

»Morda so vam že povedali, gospod Pardee,« je začel Markham, »da je snoči ob desetih, nekaj trenutkov po našem razgovoru z njim, gospod Dru-cker padel čez zid v parku?«

»O nesreči sem bil obveščen davi.« Njegov obraz je postal čedalje bolj bled. »Žalostni dogodek...« Zbogano je pogledal Markhama in nadaljeval:

»Ali ste govorili kaj z gospodom pro-fesorjem? Z Druckerjem sta bila sku-paj...«

»Razume se, da smo govorili,« je odvrnil Vance. »Povedal nam je, da med vama z Druckerjem snoči ni bilo preveč dobrega razpoloženja...«

Pardee je počasi prišel k pisalni mizi in sedel v naslonjač.

»Res je. Ne vem, iz kakšnih raz-logov Druckerju ni bilo nič kaj všeč, da me je našel pri Dillardovih, in nič kaj ni bil pri volji, da bi skril svoje nerazpoloženje. Izid je bil ta, da je v kratkem nastalo mučno razpoloženje, tako da je slednjič profesor Dillard smatral za umestno, da Druckerja po-vede s seboj ven.«

»Če se ne motim, se potem, ko sta ona dva odšla, tudi vi niste več dolgo zadržali v hiši,« je malomarno pripom-nil Vance.

»Res je. Čez četrto ure sem tudi jaz odšel na sprehod. Nazaj grede domov sem jo ubral po stezi, ki vodi po zi-danem nasipu, da bi čimprej prišel na Drive. In prav na tistem obzidju sem naletel na Druckerja, ki se je razgovarjal z gospodom profesorjem.



ČAROVNI ČINA

TOMAŽIČ · BERÁNEK



19.

Zdaj mu čarovnik izroči leseno sekiro in mu razloži naloženo delo:

»S tole sekiro moraš še danes ta pragozd posekati; drevesa oklesti, debela in plohe zvali tja na gozdni rob, storovje izkopljaj in ga zmeči na kupe, na nje vrzi še okleščeno vejevje in poklesti ter vse sežgi. Požganico prekopljaj v krčevino in vanjo posej ozimno rž, ki mora biti višja od mene ter že cveteti, ko pridem zvečer pogledat! — Če tega ne izvršiš si ob glavo!«

In čarovnik ročno izgine v pragozdu.



20.

Mladi grofič ni bil dela vaje, saj ni še nikdar v svojem življenju nič delal; od mladih nog je brezskrbno živel na domačem gradu na skali; zato ni niti pravočasno opazil lesene sekire... Ko jo je pa zdaj držal v rokah, je bil čarovnik že izginil, ki bi mu jo naj zamenjal za pravo sekiro, žago in moliko.

Kljub temu zamahne po prvem debelu; seveda, že pri prvem zamahu e je lesena sekira prelomila in zdrobila.

Junaški odpor vaške straže na Runarskem na Blokah

V borbi je padlo okrog 100 partizanov in dva člana vaške straže. Napad se je popolnoma ponesrečil, kajti partizani niso mogli odpeljati niti svojega plena

Ljubljana, 2. januarja. Nov hud poraz je »partizanska vojska« doživela spet dan pred božičnim praznikom, praznikom ljubezni in miru, katerega partizani kljub ljubezenskim besedam duhovnih posinovljencev in glasnikov ljubezni niso obhajali v miru, saj so prav te dni ropali po osamljenih vaseh in napadali branilce kmetijskih domov.

Na Runarskem pri Blokah pa so zadeli na trd oreh. Njihov »koncentrirani« napad, pri katerem so sodelovali vsi partizanski bataljoni iz Loga, Lužarj, Jazbin in Travnje gore, se je klavrno končal, kajti rezultat »junaške« borbe je bil — 6 voz mrtvih partizanov.

Ze 22. decembra so straže vaške oborožene skupine naletele na partizanske patrrole in jih pregnale. Dne 23. decembra ob 9 zvečer pa je padel s stolpa alarmni strel. Vas in fante so bili pripravljeni, da se branijo pred napadajočimi partizani, ki so se približali z vseh strani sosedi. Fante so se močno utaborili. Okoli vasi so napeljali žico, obrambo pa ojačili z bunkerjem. Prvi partizanski napad, pri katerem so partizani uporabljali tudi zažigalne bombe, je bil zelo hud, tako da so se fante morali umakniti iz bunkerja in iz hiše, kjer so pripravili prvo obrambo. Po enourni borbi so partizani zasedli bunker in eno hišo, na kateri so takoj odkrili streho in na njej namestili strojnice. Te seveda niso mogle služiti, kajti komaj so se pri njih pojavili »tovariši«, so že obležali mrtvi. Zato so se partizani umaknili, hišo pa takoj zažgali.

Druge partizanske skupine so medtem začele napadati vas, zlasti cerkev, v katero so se umaknili vaščani. Fante so hiteli v stolp, da bi branili vas. Pod cerkevna vrata, ki so jih partizani polili z bencinom, so hoteli nastavitvino mino. To namero pa so jim fante preprečili. Kadar se je partizan približal vratom, je dobil — plačilo. Ko je na istem mestu pri tem delu padlo več partizanov, ki so jih kar za noge odvele iz pred cerkve, so partizani poskusili s strojnicami. Toda tudi to jim ni uspelo. Po hudem ognju se je približala cerkvi večja partizanska skupina. Tedaj so zapele iz fantovskih rok bombe in po-

bile večje število partizanov. Le nekaterim se je umik posrečil.

Tretja skupina je napadala Zakrajskovo hišo. Nanjo so vrgli partizani 7 tromblonskih bomb ter zlihi nekaj litrov bencina. Hiša je že začela goriti, toda prvi ogenj so kmalu pogasili. Popolnoma pa je bila uničena streha. Po tem napadu so partizani nehali s streljanjem s strojnicami ter so se omejili samo na to, da so nosili okoli hiše slamo ter dračje, da bi zažgali hišo, v katero se je umaknili druga skupina fantov. Okrog polnoči je nastopil partizanski strojniški odred. Fante so imeli prvo žrtev v osebi junaškega Marinka Stanka, katerega je zadela partizanska krogla. Po nesreči je obležal mrtel tudi Ponikvar Jože, ki se je sam poškodoval pri metanju bomb in podlegel poškodbam. Fante kljub hudemu partizanskemu ognju in žrtvam niso popuščali. Strojnice so regljale, puške pokale, fante pa niso niti najmanj mislili na vdajo. Kolikor bolj se je svitalo, toliko bolj se je položaj zboljševal v korist vaške straže. Kdor se je le približal hiši, je padel. Partizani pa tudi niso odnehali. Bilo je že 8 zjutraj. Skupina v stolpu je že skušala napraviti izpad, katerega pa so partizani zavrnili. Ob pol 10 se je pričela prva skupina s plenum umikati iz vasi. Umik so krile partizanske zaščitne straže in nekaj strojnic. Te so fante blokirali s strojniškim ognjem iz zvonikaa, da so bili partizani prisiljeni pustiti voz zaklanih prašičev (štirinožnih).

Vaščani so se kar oddahnil. Partizani so imeli pri tem napadu okrog 100 mrtvih. Dva voza mrtvecev so partizani odpeljali skozi vas Benete, štiri vozove mrtvih skozi Ravne. Šest mrtvecev so nesli proti Kotlju (to so bili brčkone kakšni poveljniki), šest pa jih je obležalo na položaju pri ograji, med njimi eden s tremi zvezdami, in pa krvnik.

Tako so junaški fante z Runarskega branili svoje domove in družine. Tudi v najbolj kritičnem času borbe ni bilo med njimi malodušja, zato naj partizani in njihovih duhovnih priganjaci vedo, da vsa navodila IOOF in KPB ne bodo prav nič zalegla.

Obvestila

Mali gospodar — Zegoza objavlja: Krmila delimo po Novem letu, na 14 dni, v dveh skupinah in po že določenem abecednem redu vsak ponedeljek, torek, sredo in četrtek popoldne od 2 do 5. Prvi teden prejmejo krmila prva skupina, ki ima v mesnih knjižicah datume od 7. do 12. decembra. Drugi teden prejme krmila druga skupina, ki ima v mesnih knjižicah datume od 14. do 19. decembra. V to skupino spadajo tudi zamudniki s poznejšimi datumi. Krmil ne prejmejo oni člani, ki niso popisali svojih živali in oddali rejekih razvidnic. Članarina za društvo v letu 1943, znaša 25 lir in jo je treba poravnati v mesecu januarju.

Ljubljančani so silvestrovali v velikem številu

Ljubljana, 2. januarja.

Nestrpno so ljudje kot vsa leta doslej zaradi posebnih želja pričakali novega leta dan. Silvestrovo, dan, ko se staro leto poslavlja od nas, in ko stopamo v nov čas, si pač po stari navadi voščimo: srečno.

Silvestrovali pa smo po stari navadi. O polnoči, ko je odbila ura dvanajst so si segli v roke in po stari navadi trčili s kozarci. Do zadnjega trenutka so ljudje zvečer izrabili svobodne minute po mestnih gostinskih lokalih, kjer je bilo sila živahno, da si težko dobil prost sedež.

Staro leto se je poslovilo od nas, z njim pa tudi dnevi, ki smo jih doživeli. Mnogo dogodkov bo šlo v pozabljenje, mnogokaj pa bomo ohranili v spominu na leto 1942; mnogi se ga bodo spominjali z žalostjo, drugi pa spet z veseljem. S Silvestrovo nočjo se je časovno kolo zavrtelo in zdaj že pravimo, da je vse »bilo«, kar se je dogodilo lanskega leta. Za eno leto smo starejši, za eno izkušenejši, in če hočemo, tudi za eno leto bližje grobu. Čas beži, tako nezadržno gre svojo pot. Vsaki stvari najde človek sredstvo, da jo zadrži, da jo vsaj do neke mere zavre, le čas je tisti, ki se mu tudi največja sila ne more postaviti po robu.

Ce ne drugače, pa ljudje vsaj na starega leta dan pozabijo na brige in težave. Proč skrb, si pravijo, sedejo h kozarcu dobrega vina, kaj do brega prizgrizejo in v prijetni družbi pokramljajo. Tudi letošnji Silvester smo praznovali v tem znamenju. Vse ostalo Silvestrovanje, razen do policijske ure po gostinskih obratih, se je odigravalo v zasebnih stanovanjih.

Ljubljana

Obvestila

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote od 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Pleteršnikova ulica šte. 15.

Deško vzgajališče na Selu priredi v nedeljo 3. januarja ob 3 popoldne za svoje prijatelje novoletno proslavo z igro »Ljubezen vse odpusti«.

Prvi koncert v novem koledarskem letu 1943 bo komornega značaja, katerega bo izvajala umetniška dvojica: pianist prof. Anton Trost in violonist Jan Slais. Oba visoko spoštovana umetnika tvorita umetniško skupino pod imenom Ljubljanski komorni duo in kot taka stalno prirejata komorne večere najvišje umetniške vrednosti. Ta koncert bo v petek 8. t. m. ob 18 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice so že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

»Trije kraljice, propali Grega, Jure in Tina« prekašajo po svoji grobstvi vse. Ko pa začno koledovati z nabožno pesmijo, srečajo veliko milost — sveto Družino. V njihovih sreih zavlada božični mir. Očiščeni odidejo na pot, na drugi svet. To prelepo božično legendo bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo 3. januarja ob pol 5.

Hišnim posestnikom. Vse hišne in zemljiške posestnike opominjamo, da morajo po mestnem cestnem redu, ki je v veljavi, o pravem času skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vse dolžini posestva. Če zaradi snega polzi ali se napravi poledica, morajo hodnik takoj posuti s peskom, pepelom ali žaganjem. Snaženje in posipanje mora biti opravljeno do 7 zjutraj, po potrebi je pa treba spraviti sneg s hodnikov ali jih posuti tudi večkrat na dan. Odtocene kadunje in kanalske mreže morajo biti proste za odtok vode. Sneg, ki se vsuje raz strehe, morajo hišni gospodarji na svoje stroške pustiti odpeljati s ceste na odkazane prostore, ki so bili pred kratkim objavljeni. Kr. Kvestura bo letos zelo strogo nadzorovala snaženje hodnikov in spravljanje snega, zato naj se pa lastniki posestev o pravem času pobrigajo za izpolnitev predpisov.

Ljubljansko gledališče

Dra a:

Sobota, 2. januarja ob 17.30: »Učiteljica«. Izven. Cene od 12 lir navzdol.

Nedelja, 3. januarja ob 15: »Gradbenik Solness«. Izven.

Ponedeljek, 4. januarja: Zaprt.

Torek, 5. januarja ob 17.30: »Očec. Red A.

Opera:

Sobota, 2. jan. ob 17: »Sestra Angelika«. 7. simfonija. Premiera. Red premierski.

Nedelja, 3. januarja ob 11: »Angel z avtom«. Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 16: »La Boheme«. Izven.

Ponedeljek, 4. januarja: Zaprt.

Torek, 5. januarja ob 16: »Sestra Angelika«. 7. simfonija. Izven.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 3. januarja ob pol 5 pop. »Trije kraljice. Sreda, 6. januarja ob 8 popoldne: »Trije kraljice.

Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-1, desno.

A. D'ENNERY:

DVE SIROTI

43

Ubogi šepavec je v sebi začutil plamen ljubezni in sebičnost, ki jo je ta ljubezen zanesla v njegovem srcu. Sicer ni bil več ne bo videl Luize, nič več ne bo delal njenega sladkega glasu, toda vedel je, da deklica ne bo več tako nesrečna, kajti njeno življenje ne bo več ena sama nepretrgana veriga smrtnih nevarnosti, ki bi jo zadele, ako bi ostala v Frochardovi hiši.

Ko je zagledal brata, ki je zastavil pot obema deklicama, je začutil, da se je v njegovem slabotnem telesu pojavila orjaška moč. Sedaj ga ni bilo več strah. Nad tem naglim posegom je bil Jakob sprva osupel, potem pa je zasidil svoje strašne oči v pokvečenega brata in ga premeril z groznim, pikrim pogledom.

»Kaj, ti se mišliš vtikati v moje stvari, izvržek? Rad bi mi kljuboval...?«

»V prazno streljaš, ako misliš kaj doseči z grožnjami. Nič več se te ne bojim! Ti si močan, toda si podlež, ker groziš ženskam. Ti misliš, da bom vedno podložen tvoji volji? Motiš se! Zapišni si, da sem tudi jaz Frochardov sin in rečem ti, da te bom zdrobil, če boš še naprej zaustavljal pot tega gospodičana in ju ne boš pustil oditi.«

Ves se je spremenil. Boril se je za njim.

rešitev svoje ljubljene in upr se je jarmu podložnosti, ki ju je moral dolga leta prenašati na ljubo bratu. Potegnil je iz malhe dolg žepni nož, ki je bil zelo oster in se z njim postavil proti bratu.

Toda starejši Frochard se ni dal zmotiti. Kri je zalila njegove oči in brez ozira na staro, ki ju je hotela ločiti, je tudi sam potegnil nož in se vrgel na šepavca.

Udarec je zadel Petra v roko, da je začel krvaveti, toda zdelo se je, da je brusač oprezen. Izognil se je drugemu udarcu in skoro podvestno sprožil svojo roko naprej in nož, ki ga je bil držal v roki, se je zapičil v bratova prsa. Jakob je telebnil na tla, ne da bi spravil iz sebe en sam glas.

Krvav curek je briznil iz rane in poškropil Petra. Revez je stopil proti vratom, jih odprl in dal Henriki znak, naj odide.

Luiza je doumela vse, kar se je zgodilo. Ko je prispela pred svojega rešitelja, nju je s sladkim glasom rekla:

»In vi, Peter?«

In v tem zaskrbljenem vprašanju je Peter našel zadoščenje in plačilo za vse, kar je bil storil za rešitev šlepega dekleta. Henrika ga je vprašala, kaj bo z

Peter je sklonil glavo.

Potem pa je z zmedenimi očmi pogledal na krvav nož, ki ga je še imel v rokah, in odvrnil:

»Jaz... jaz bom počakal na sodbo!«

XIII.

Ko sta bila dekleti zunaj na cesti sami, je Luiza vsa v skrbeh vprašala, kaj bo s Petrom, ki jo je zmerom branil in je zagrešil umor, da bi rešil njo, eedaj pa...

»Ce bi ga hoteli obsoditi«, je odgovorila Henrika, »in bi me poklicali za pričo, bom pri Bogu prisegla, da se je le branil.«

Te besede so slepo deklico nekoliko pomirile.

»Kam pa greva, sestra?«

»Greva k človeku, ki ti želi dobro.«

Toda kaj poznam ne nekoga... neko gospo, ki mi je nekoč na stopnicah pred cerkvijo dala novic in mi rekla, naj molim zanjo.«

»Se mar ne spominjaš nekega zdravnika...«

»Ah, da, toda... toda potem, ko me je pogledal, je govoril s Frochardovo, ki mi je rekla, da ni nobene nade več, da bi se mi povrnil vid.«

»Nalagala te je... Tako je greva k zdravniku Hebertu, ki mi je sam naročil, naj te pripeljem k njemu.«

Ko sta že dolgo pešali in spraševali ljudi o poti, sta končno prispeli do zdravnikove hiše. Taki jo je sprejel in Henrika mu je pripovedovala, kaj vse se je bilo dogodilo v Frochardovi hiši, kakor tudi o tem, da je mlajši Frochard umoril svojega starejšega brata Jakoba.

Luiza je prosila zdravnika, naj reši mladenčca. Zagotovil ji je, da bo storil vse, kar bo v njegovih močeh.

»Sedaj bosta ostali pri meni kot gosti vse do tle, dokler ne bom našel za vaju primerno oskrbo. Zapišam vaju, ker moram takoj v tisto hišo.«

Najel je kočijo in se pripeljal na cesto Lourcine pred Frochardovo bajto prav tedaj, ko sta vstopila v kočijo dva stražnika, da bi ugotovila dejansko stanje.

Peter je stal v kotu in s polblaznimi očmi buljil v truplo svojega brata, katero je držala v naročju mati. Starika je stiskala k sebi mrliča, ga klicala z vsemi sladkimi priimki in zraven pretakala solze, ki so kapale na mrzlo in blede obličje mrtvega sina. Nesrečnica si ni mogla misliti, da bi bil njen Jakob mrtel, mrtel on, najlepši fant vsega Pariza, njeno veselje in njen ponos!

Komaj je vstopil, je zdravnik odšel proti truplu, odstranil staro in začel pregledovati mrliča. Jakob Frochard je bil umorjen! Tako je dejal policajem.

Umorjen?!

Starika je zijala v zdravnika s krvavimi in brezbrzičnimi očmi. Njen Jakob ubiti! In zdravnik, ki jo je pogledal v oči ji je zašepetal, da si je Jakob Frochard sam končal življenje. In starika je ponovila besede, ki jih je slišala.

Peter, ki je stal v kotu, je razumel zdravnikove besede, toda njegov pogled ni kazal nobenega veselja nad to zgrešeno obrambo. Bilo mu je vsega malo mar.

Policaja sta prenesla truplo na slaminjaco, potem pa odšla. Zdravnik Hebert

je dejal Petru, da ga čez dva, tri dni pričakuje v svoji hiši, potem pa je potegnil iz žepa nekaj denarja in mu ga dal, toda mladenič je dejal, da bo naslednji dan spet začel delati.

Frochardova, ki je od daleč zapazila blesk srebra v zdravnikovi roki, se je kot roparica vrgla nadenj, da bi ga pograbila, toda njen pogled je obvisel na sinovem truplu in tedaj se je vrgla k znojži in zajokala.

Zdravnik je pozdravil Petra, položil novic na mizo in odšel.

Frochardova se je dvignila. Zagledala detar, ga vzela in odšla v smer proti najbližji gostilnici. Vrnila se je z dvema steklenicama žganja. Eno je po stari navadi skrila pod slaminjaco, drugo pa je odprla in jo prinesla k ustom.

Hotela je poplakniti svoj bol. Ko je naredila nekaj krepkih požirkov, se je vrgla na sinovo truplo in še vedno tiščala v rokah steklenico. Peter jo je slišal, da je nekaj mrmrala, mislila je, da moli, toda kmalu je dognal, da je brbrala neko popevko, ki je bila Jakobu najbolj všeč, tišo popevko, ki jo je pokojnik najraje pel, kadar je bil v družbi svojih prijateljev.

Ko je potegnila še nekaj erkljavev, se je starika zgrudila na tla in takoj zaspala.

Peter je sedel vso noč na stopnicah, ki so vodile proti izbi, ki je bila prazna. Luize ni bilo več tu! Nič več ne bo govorila šlepa deklica z njim. Jutro ga je našlo budnega in pretresenega, oči pa so ga skelele, ker je preveč jokal.

Srečni vzhodnjaki, ki ste tako mirne krvi!

Lahko bi nam jo nekoliko posodili, vsaj v novem letu

Evropejec po navadi kaj hitro izgubi svojo mirno kri, čim pride kam v vzhodne dežele. »Kakšna dežela je vendar to!«, se čudi. »In ti ljudje! Nekaj nemogočega!«

Po navadi si kaj kmalu nakopije mnogo sovražnikov, zlasti še, ker misli, da takšnega njegovega zabavljanja nihče ne razume. A v vzhodnih deželah ljudje razumejo vse jezike ali vsaj slutijo, kaj kdo hoče povedati. Tujec potem morda misli, da človek ne more imeti v sebi nobenega ponosa, če ni tako oblečen, kakor je na zahodu navada. In to je druga velika zmot! Vzhodnjak, ki vidi, da ga kdo hoče gledati bolj zviška, začuti v dno duše sovraštvo do tega tujca, čeprav je morda še tako plemenite krvi.

Nam najbližji vzhodnjaki so muslimani. Potrpežljivi so, prebrisani in tihi, dokler jih kdo le preveč ne razjezi in ga ne začne obsipavati s kletvinami. Arabec je pravi modrijan. Pa ga presodite po teh-le izrekih:

»Za materine oči je opica prav takšna kot gazela.«

»Kameleon ne zapusti drevesa, če v bližini ne vidi kje kakšnega drugega.«

»Priložnosti gredo mimo, kakor gredo mimo oblaki.«

»Noga te nese, kamor te žene tvoje hrepenenje.«

»Če sta na krovu dva kapitana, se ladja hitro polopi.«

»Miš, ki se zanaša na eno samo luknjo, se kmalu vjame.«

»Samo čas zabija, če kuješ mrzlo železo.«

Vzhodnjak je silno previden, in če ga kaj vprašate, mu nobena reč ni bolj zoprna, kakor če mora odgovoriti nikalno.

Nekoč se je zgodilo, da so štiri ljudi neke povabili na kosilo. Povabilo so sprejeli z velikim navdušenjem in veseljem, na kosilo pa ni bilo nikogar. Ko je pozneje gospodar, ki jih je povabil, enega teh »upornih gostov« srečal in ga vljudno vprašal, zakaj ni prišel na kosilo, mu je ta čisto odkritosrečno povedal, da so bili on in njegovi trije tovariši za tisti dan že povabljeni nekam drugam in da so njegovo povabilo sprejeli samo zato, da ga ne bi užalili.

Na svojem svetlem jopiču sem neke staknil madež in sem vprašal strežnika v hotelu za svet, kako bi tisti madež odstranil. »Kje bi človek dobil kakšno sredstvo za odstranjevanje madežev na obleki?«, sem ga vprašal. Dejal je, da pozna neko zelo uspešno sredstvo in mi je zagotovil, da se bo v osmih dneh moja želja izpolnila.

Cez osem dni se je možakar vrnil z mojim jopičem, na katerem pa se je tisti madež poznal še prav tako kakor prej. »Kaj mi nisi obljubil, da boš jopič očistil?«, sem se začudil. »Da, jopič že, je odvrnil mirno, a madeža na noben način nisem mogel odstraniti.«

V restavraciji. »Poslušajte, strežnik, je tale narozek jagnjetine kaj prida?« je vprašal gost in pri tem pokazal na jedilni list.

»Odlíčen, gospod; naravnost izborn.«

»Potem mi ga pa prinesite.«

»Žalibog, gospod, ga ni več.«

Nek evropski zdravnik je zdravil sina neke kmetice. Čez nekaj dni mu je kmetica prišla povedat, da se otrok že dobro počuti in da zdravniku zato ni treba več hoditi k njemu. Spet je poteklo nekaj časa in zdravnik je čisto slučajno spet prišel k tisti kmetici. Začudil se je, kako to, da ne vidi nikjer njenega sina. »Umr! je, gospod doktor,« mu je odvrnila žena, »že takoj po tistem, ko ste bili zadnjikrat pri njem.«

»Zakaj pa mi tega niste povedali?«

»Da bi vas ne spravila v slabo voljo.«

O čisto enakem primeru so mi pripovedovali na Kitajskem.

Bilo je leta 1914, ko je Turčija šla v vojno na strani zaveznikov. Pred Aleksandroto se je tedaj nenadno pojavila francoska križarka in začela silovito obstreljevati sedež nemškega konzulata, ki ga je lahko dobro razločilo, ker je na njem vihrala nemška zastava. Ko se je konzul, ki se je bil s svojo ženo mudil neke zunaj na potovanju, vrnil v mesto, je srečal turškega dragomana in ga vprašal, če je kaj novega.

»Pa res ni prav nič posebnega,« je mirno odvrnil Turček. »Le vaš konzulat so med tem malo znižali.«

Ko smo že pri konzulatih, naj povem še tole zanimivo zgodbo:

Na nek tuj konzulat so prišli policisti ter hoteli prijeti in odvesti konzulovo kuharico, ker ni

plačala globe, na katero je bila obsojena zaradi nekega prestopka. Dokaj je bilo vika in krika, in kuharica je vpila na policiste, da ne bo prav nič plačala, ker da ni nikdar zagrešila kakšnega prestopka. Zahtevala je od njih, naj ji pokažejo črno na belem, če res iščejo prav njo. In tedaj se je izkazalo, da so policisti prišli na napačni naslov. Šlo ni za kuharico, ki je služila na tistem konzulatu, pač pa za kuharico pri nekem drugem konzulu, ki je imel svoj sedež v nekaj ur oddaljenem mestu.

»Saj imate res prav,« ji je odvrnil eden tistih policistov, »pa vseeno. Bodite vi ali ona druga, kuharici sta obe, in konzula se bosta med seboj pač lahko sama pomenila.«

Nekdo iz iste dežele na vzhodu je nesel k čevljarju svoje raztrgane čevlje, da bi mu jih poddelal. Sam mu je tudi dal templanec. Ker pa so bili izredno močni, se je mož bal, da mu jih čevljar ne bi zamenjal. Zato se je nanje podpisal. Ko mu je čevljar prinesel popravljene čevlje nazaj, tistega podpisa na podplatih ni bilo nikjer.

»Seveda je bil na njih vaš podpis,« se je zagovarjal čevljar. »Ker pa sem mislil, da bi bila za gospoda, kakršen ste vi, slaba šala, če bi nosil svoj podpis na podplatih, sem ga izbrisal.«

Moj prijatelj je nesel najboljšemu krojaču v tistem kraju blago, da bi mu naredil obleko. Ko je bila obleka narejena in je mož hlače pomeril, je videl, da mu segajo skoraj do pod pazduhe. »Za božjo voljo, mar mislite, da bom v takšnih hlačah hodil okrog!« ga je nahlulil. A krojač je mirno odgovoril: »Preveč blaga ste kupili, ko ste vendar tako majhne postav. Škoda pa se mi je zdelo, da bi tako krasno blago preveč rezal.«

V nekem podeželskem mestu se je mladi tujec, ki so ga bili ob njegovem prihodu zastopniki krajevnih oblasti zelo lepo sprejeli, že čez dober mesec šel pritoževati k županu, zakaj mu ljudje vedno bolj dajejo razumeti, da ne smejo več zahajati k njemu.

»Saj ste mi bili vendar dejali, da bom lahko čisto svobodno govoril s komur koli,« mu je tožil.

»To še zdaj rečem,« je odgovoril župan. »Od ljudstva je odvisno, če se drže prepovedi, govoriti z vami, ali ne.«



Zakaj »Črno« morje?

Po čem je Črno morje dobilo svoje ime? Odgovor je nagel in zanesljivo pravilen: Po motni, temni barvi svojih voda, ki so zato takšne, ker vsebujejo v primeri z drugimi morji na svetu zelo malo soli.

V Črnem morju je troje vodnih plasti, ki leže druga na drugi. Vrhnja plast, ki sega kmaj kakšnih petnajst metrov v globino, tvori skoro izključno le rečna voda. Plast, ki leži pod njo, je prav malo elana in jo tvori voda, ki prideka v Črno morje spomladi, ko se v Rusiji tali led in nastajajo velike povodnji. Tretja, spodnja plast vode v Črnem morju, vsebuje zelo malo kisika, nasprotno pa ima zelo visok odstotek žveplovodika, ki ga proizvajajo neštetje bakterije, edina živa bitja, ki žive v črno-morskih globinah. Tam ni kakšnih morskih pošastí, pa tudi ribe so zelo redke.

Omenjene tri vodne plasti dajejo temu morju evojevsteno, nekam čudno temno barvo in vprav temu Črno morje dolguje svoje ime.

Naročajte Slovenski dom!

Športni drobž

SK Bratislava bo te dni odšla na krajšo nogometno turnejo po Nemčiji. Eno tekmo bodo odigrali tudi v Berlinu proti Blauweissu, 3. januarja pa v Dresdenu proti DSC.

V španski letalski jadrnalni šoli Huescu je bilo v tem letu 20.000 startov z jadrnimi letali. Dosežena sta bila tudi dva nova državna rekorda.

Nemški in slovaški hokejski igralci se bodo že v februarju pomerili v revanžni tekmi. Borba bo v Berlinu. Slovaki bodo skušali popraviti svoj nedavni poraz, ki so ga doživeli v Bratislavi. Sofijsko moštvo v hokejski tekmi je nastopilo v Bratislavi, a so ga domačini odpravili s 24:39.

Za 35 letniško odsko so ustanovili v Zagrebu športni klub Concordio so za letošnji božič priredili lep nogometni turnir. Glavna tekma je bila med hrvatskim državnim prvakom Concordio in močnim dunajskim moštvom FAC-a, ki je bilo okrepljeno z nekaterimi igralci Admire. Po lepi in napeti borbi so zmagali domačini z 1:3 (0:0). Gledalci so bili zelo zadovoljni.

Smučske tekme na Gorenjskem. Razen številnih smučarskih tečajev, razen prvenstva Koroške v alpski in norveški kombinaciji, bodo letošnje zimno na Gorenjskem izvedli tudi prvenstvo Go-

renjske v norveški kombinaciji. Spored je takle: 1. januarja bodo velike skakalne tekme v Planici; 3. januarja skoki v Tržiču, istega dne bo tudi izvedeno prvenstvo Gorenjske v norveški kombinaciji in v skokih v Boh. Bistrici; 24. januarja bo veleslalom in tek na progi 4 krat 8 km na Bledu; od 27. do 31. januarja bo okrogno prvenstvo v Kranjski gori; 7. februarja tek v Kranju in skoki v Škofji Loki; 27. februarja slalom pri Celovški koči; 7. marca spet skoki v Planici; 14. marca veleslalom na Kočni in končno 11. aprila Triglavski smuk. Bogat in lep spored, kjer bodo Gorenjci spet lahko pokazali svoje zmognosti.

V Garmischu so za božič imeli lep spored v hokeju na ledu. Praško hokejsko moštvo je prvi dan premagalo nemškega državnega prvaka Risserssee s 3:1, v revanžni tekmi pa je bil rezultat 4:1 za Risserssee. Drugi dan je gledalo tekmo 10 tisoč gledalcev.

Italijanska teniška zveza je tudi za letošnje leto objavila ranglisto svojih najboljših igralcev. Prvenstvena lestvica pa se od lanskega leta ni dosti spremenila. Na čelu moške skupine vidimo Francesca Romanonija, pri ženskah pa Anneliese Bossijevo. V ostalem pa je vrstni red najboljših tale: Romanoni, Cucelli, Marcel del Bello, Bossi, Rado, Quintavalle, Sado, Scotti in Taoni. Pri ženskah pa: Bossijevo, Wally San Donnino, Lucia Manfredi, Ida Quintavalle, Garivachi in Allianti.

HUDIČEV BAJAR

(LA MAREAU DIABLE) - Poslovenil E. N.

Germain je bil vesel, da ni več slišala njegovih zadnjih besed. Spoznal je, da niso bile modre. Obrnil ji je hrbet, da bi se raztresel in bi mu šle misli drugam.

Zaman se je trudil. Ni mogel ne zaspati ne misliti na kaj drugega. Samo tisto mu je hodilo na mar, o čemer je bil pravkar govoril. Dvajsetkrat je obhodil ogenj, oddaljeval se je, se vračal. Nazadnje je čutil, da je tako razgret, kot da bi se najedel smodnika. Naslonil se je ob drevo, ki je vavalo oba otroka, in ju gledal, kako spita.

»Kako neki, da nikoli nisem opazil,« je mislil, »da je ta Marička najlepše dekle v vasi!... Rdečih lic ravno nima, ampak ima zdravo polt kakor šipkova roža! Kakšna ljubka usteca ima in kako ljubezni noski!... Ni velika za svojo starost, ampak je čvrsta kakor prepelica in lahka kakor šinkave!... Ne vem, kako da pri nas tako obratjajo velike* in močne, rdečelične ženske... Moja je bila rajši drobna in bledična, pa mi je bila nad vse všeč... Ta tukaj je kaj nežna, pa ni zato nič manj čedna, in lepa je na pogled kakor bel kozliček!... Pa še kako miho in iskreno gleda! Kako ji lahko bereš njeno dobro srce v očeh, čeprav ima zaprte in spil!... Bistra je pa celo bolj, kakor je bila moja uboga Katarina. Kar je res, je res. Z njo bi človeku ne bilo dolgočas... Vesela je, modra je, delavna, ljubezna in zabavna. Res ne vem, kaj naj bi si človek boljšega želel.«

»Pa kaj meni vse to?« je nadaljeval Germain in poskušal gledati drugam. »Moj tast bi me nití ne poslušal ne in vsa rodbina bi me obsodila, da sem norec!... Saj bi me na vse zadnje tudi ona ne marala, revica!... Zdim se ji prestar: rekla mi je tako...«

Ni ji ni mar, malo jo briga, če živi še znanprej v revščini in stiski, hodi v borni obleki in strda dva ali tri mesece na leto, samo da bo nekoč zadovoljila svoje srce in dobila moža, ki ji bo po godu... Saj ima prav. Jaz bi storil isto, če bi bil na njenem mestu... Pa tudi tako, če bi mogel ravnati po svoji volji, bi si izbral dekle, kakršno bi bilo meni všeč, ne pa, da rinem v zakon, ki mi ne obeta nič prijetnega...«

Čim bolj je poskušal Germain modrovati in se pomirjevati, tem manj mu je uspevalo. Prestopil se je in stopil kakih dvajset korakov od ondod ter se izgubil v megli. Potem pa se je nenadoma znašel na kolenih pri svoji speči tovarišiji. Nekoč je hotel celo poljubiti Petrička, ki je z eno ročico objemal Marijin vrat, pa se je pri tem skoraj zmotil. Marija, ki je čutila na ustnicah kot ogenj vročo sapo, se je prebudila in ga preplašeno pogledala, ker sploh ni razumela, kaj se v njem godi.

»Nisem vaju videl, uboga revčka!« je rekel Germain in se brž umaknil. »Skoraj sem padel preko vaju in vaju pohodil!«

Marička je bila tako nepokvarjena, da mu je verjela, in je spet zaspala. Germain pa se je pomaknil na ono stran ognja in je prisegel Bogu, da se ne bo premaknil, dokler se sama ne prebudi. Držal je besedo, a le s težavo. Misli je, da se mu bo zmešalo.

Naposled se je megla proti polnoči razpršila in Germain je lahko videl zvezde, ki so se svetlikale skozi dreve. Tudi luna se je iznebila meglice, ki so jo pokrivala, in je začela trostiti demante po rosní travi. Debla hrastov so ostajala v veličastni temi. Nekoliko dalje pa so se zdeli bela debla brez kakor vrsta duhov v svojih belih ogrinjalih. Ogenj se je zrcalil v bajorju. Zabe so se ga bile že privadile in so začele pomalem z drobnim in plašnim regljanjem. Okorne veje starih dreves, polne bledega omelja, so se raztezale in se križale kakor velike, košene roke nad glavami naših potnikov. Bil je lep kraj, ampak tako zapuščen in tako žalosten, da je Germain, ki se je naveličal trpeti, začel prepevati in metati kamne v vodo, da bi zadušil obupno moro samote. Hotel je tudi, da bi se Marička prebudila. In ko je videl, da vstaja in da po-

gleduje, koliko utegne biti ura, ji je predlagal, naj bi nadaljevali pot.

»Čez dve uri,« je rekel, »se bo zaradi bližnjega jutra tako shladilo, da ne bomo več vzdržali navzlic našemu ognju... Zdaj vsaj vidiva, kod hodiva, in bova že naletela na kakšno hišo, kjer nam bodo odpri, ali vsaj na kakšen skedenj, kjer bomo lahko pod streho prebili preostali del noči.«

Marička ni ugovarjala. In čeprav je bila še hudo zaspana, se je vendar pripravila, da pojde z Germainom.

Germain je vzdignil svojega sina v naročje, ne da bi ga prebudil. Hotel je, naj se stisne Marija k njemu, da bi se zavila v njegov plašč, ker ni marala vzeti ogrinjalke, ki je bil vanjo zavit Petriček.

Germain se je bil za hip raztresel in razvedril. Ko pa je zdaj začutil dekle tako tesno ob sebi, ga je začela zapuščati pamet. Dva- ali trikrat je nenadoma hitro stopil naprej in jo pusil, da je hodila sama. Ko pa je videl, da ga s težavo dohaja, je jo počakal, jo siloma ptegnil k sebi in jo tako tesno stisnil, da jo je presenetilo in se ji je celo za malo zazdelo, ne da bi si upala kaj reči.

Ker nista vedela, od kod sta krenila, tudi nista vedela, kam gresta. Tako sta prehodila še enkrat ves gozd, dospela spet k zapuščenim goljavi, se vrnila, se dolgo vrtila in hodila in nazadnje zapazila neko svetlobo med vejicem.

»Dobro! Tam je hiša,« je rekel Germain, »in ljudje so že pokonci, ker že svetijo. Pa ne, da bila že toliko ura?«

Pa ni bila hiša, bil je le njihov taborni ogenj, ki sta ga bila pri odhodu zagrnila, pa je v sapi spet zagorel...

Dve uri sta hodila, da sta prišla spet tja, od koder sta bila odšla.

IX.

Pod milim nebom.

»Zdaj mi je pa zadostil!« je rekel Germain in udaril z nogo ob tla. »Uročno nam je, ni drugače mogoče, in šele ob dnevu bomo prišli od tod. To mora biti hudičev kraj!«